

slojja popravljati, kjer sedaj rokodelci en dan več zaslužijo, kakor poprej en teden. Kje so pa delavci, družina in stotero drugih vzrokov, kar smo sami in nesami krivi, kar bočem v bodoče objaviti, ako mi sl. uredništvo dovoli, da bi naši gg. poslanci vsaj iz časnikov zajemali, ker drugače jako redko zahajajo med nas. (Opomba uredništva: Seveda bomo radi sprejeli take članke, toda opozarjamo na to, da so naši poslanci v zadnjem času bili vendar mnogokrat med ljudstvom. Tako je priredil, kakor povzamemo iz našega lista, dr. Korošec v kratki dobi svojega poslanstva 13 javnih velikih shodov in tudi v Slov. goricah tri, pri obeh Sv. Jurjih ter pri Sv. Antonu. Tudi dr. Vovšek je bil pogosto med ljudstvom. Dr. Korošec je na vseh zadnjih shodih obširno govoril ravno o draginji mesa.)

Fr. Kramberger.

Najnovejši grobokopi spodnje-štajerskega Slovenstva.

Dopis v številki 7. „Nar. Lista“ iz Št. Lenarta v Slov. goricah in razprava na ustanovnem shodu takozvane „narodne“ stranke v Celju dne 8. t. m. glede nemščine na slovenskih ljudskih šolah mora vsakega rodoljuba užalostiti. Gori omenjeni dopisnik namreč trdi: „Slovenecem bo treba politično taktiko glede nemškega jezika v slovenskih ljudskih šolah spremeniti. Kajti Nemci so vzeli v svoj program, učiti se kolikor mogoče češkega in slovenskega jezika. Kar velja za Nemce, naj velja tudi za nas.“ Ali je to res? Ali so res Nemci sklenili, učiti se slovenskega in češkega jezika že v ljudski šoli? G. dopisnik in tudi nekateri celjski zborovalci prav dobro vedo, da se v nobeni spodnještajerski nemški ljudski šoli slovenščini ne privoščijo niti mauta, ampak da so Nemci samo sklenili, juristom, medicincem in srednješolcem priporočati, naj se ne slovenskega, oziroma češkega jezika, da bodo potem svoje slovenske in češke tekmovalce tem lažje iz rodne zemlje spodrinili. In radi tega nasveta nemških politikov zahteva šentlenartski dopisnik in cela „narodna“ stranka, naj se uvede v vse slovenske ljudske šole nemški jezik kot učni predmet. Nemci ne bodo v svoje ljudske šole uvedli slovenščine, oziroma češčine, dokler jih ne bo zapustila zdrava pamet. Kajti popolnoma kaj drugega je, če so učijo tujih jezikov le učenci srednjih in visokih šol, sploh le posamezniki, in zopet kaj drugega, če se uvede tuj jezik v vse ljudske šole, ki so namenjene celemu narodu. Kakor hitro se to zgodi, je neoda ditičnega naroda že započatena. Po naravnih zakonih se namreč priliči mogočnejšemu in bolj razvitemu narodu, in to tem prej, čim več ne bo nemščini odmerjenih. Da se pa dotični štajerski kmetje, o katerih šentlenartski dopisnik govori, ne bodo zadovoljili z nemščino kot učnim predmetom, ampak da želijo, da bi se njih otroci v ljudski šoli popolnoma nemški učili in se le v nemškem jeziku pogovarjali in to celo na račun drugih, veliko potrebnejših pred-

metov, to vemo vsi prav dobro. In tudi to dobro vemo, da je za nas Slovence narodna smrt neizogibna, kakor hitro štajerski kmetje s svojimi zahtevami proderejo. Upajmo, da se jim to ne bo posrečilo vkljub pomoči, katero jim nudijo sedaj Slovenci dr. Tavčarjevega kalibra.

Štajerski kmetje, ki v svoji nerazsodnosti zahteva nemške šole, nemški učni jezik, tega nikakor ne zamerimo. A obsoditi moramo nove preroke, patentirane pristaje „narodne ideje“, ki dajejo že itak zapeljivim se potuh in njih zahteve odobravajo, samo da bi jih za se pridobili, ne ozirajo se na to, da je njih početje pogubonosno. Mi se držimo starih, zdravih načel, da ljudska šola nima namena, učiti otroke tujih jezikov, jih tudi ne more učiti, ker ostali predmeti zahtevajo vse moči i učiteljev i učencev. Škoda za čas, škoda za trud, ki se porabi za ta predmet!

Mi pa tudi stojimo na stališču, da se pri nas ne potrebuje brezpogojno nemščina. Mi ne bomo nemščine nikdar pogrešali, če bodo vsi uradi v slovenskih pokrajinah slovenski uradovali, kakor nam je to v zakonih zajamčeno. Dopisnik sicer pravi: „Kmet pač tega ne more razumeti, da bi bilo tisto za njega slabo, kar je za gospoda koristno.“ To je pač le posek v oči! Saj tega nobeden ne trdi, da je za kmeta slabo, če zna nemški, a slabo je zanj, če je v mladih letih obiskoval tako šolo, na kakoršni pončuje g. dopisnik sam, kjer se nemščini na ljubo zanemarijo ostali, mnogo bolj potrebni predmeti. Vprašam tedaj g. dopisnika, ali bi ne bilo mnogo bolje, take zapeljane ljudi o pogubljivosti takih šol poučiti, kakor pa take dopise v svet pošiljati? Če bomo skušali štajerski kmetje s tem pridobiti, da bomo sami zahtevali nemščino bodisi kot učni predmet, bodisi kot učni jezik v naše ljudske šole, pomagali bomo sami svoj grob kopati in to prepustimo „narodni“ stranki. V nas bo imela v tej točki vedno neizprosne nasprotnike.

Politično zrelost nove stranke pa dokazuje najbolj dejstvo, da je pripravljena ljudsko šolo štajerskim kmetom na ljubo žrtvovati, samo da bi z njih pomočjo izvila duhovščini veslo, akoravno je nas ravno ta obadila k političnemu življenju in nas z lastno nevarnostjo čuvala v vseh nevarnostih. Upajmo, da se precej pokaže, „što je vjera, što nevjera“.

Razne novice.

* Osebnosti. Poštai asistent Alojzij Karba v Mariboru je imenovan za poštnega oficijala. — Sodijski pomožni uradnik v Mariboru Josip Rosman je imenovan c. kr. kancelistom v Marenberg.

* Duhovske vesti. Premišljena sta obč. gg. kaplana J. Žef Korošak iz Pilštanja v Rajhenburg in Franc Sinko iz Vranskega v Marenberg.

* Služba uradnega sluga je razpisana pri sodnji v Št. Lenartu v Slov. gor. Prošnje je vpslali do 4. januarja 1907 predsedništvu okrožne sodnje v Mariboru.

meni prihajata, in sočutje se je vama kazalo na licu. Meni se je olajšalo nekoliko, a moja žalost je bila bolj resna. Smrt je izginila. Mrtvačnica se mi je zdela temnejša in dišala je po sežganih svečah.

Molče smo šli ven. Bila je noč, a ne temna. Zrak je bil mrzel, zimski, akoravno smo videli na g. mih listje. Naenkrat se nam je zdelo, da vse okrog nas postaja belo in svetlo. „Moj Bog, kaj je to?“ vprašal si z žalostnim glasom. „Snež je!“ odgovoril je Riha jako tiho in utrgal neko cvetlico. „Ah ne,“ opomnil sem naglo, „to so sami beli, krasni cvetovi! Le pogledite — tukaj — in tamkaj tudi! Sam cvet in sam cvet! Pa tam tudi in tam tudi!“ In v resnici so to bili beli, zvezdasti cvetovi in so pokrivali vse, kar je bilo pred nami. Pripognil sem se, utrgal jih polno perišče in raztrosil jih okrog sebe. Predno so padli na tla, spremenili so se v nove in nove bele cvetove. Vonjave pa nismo čutili nobene. Kmalu potem mi je neki mrak zagrnil oči in zdramil sem se. V prah pa so mi ostali vsi neprijetni, nenavadni občutki, in zdaj mi je tako tesno pri srcu... Čuj, Po'at, jaz danes padem!“

„Ne bodi neumen!“ rekel sem odločno, da ga potolažim. Pa nikakor se nisem mogel ubraniti nenavadnega čustva, katero je povzročilo v meni njegovo pripovedovanje. Tako vroče mi je prihajalo, da sem se spotil in h koncu sem veroval, da mora Járka danes umreti. „Revež!“ mislil sem si. „Tako mlad, dober človek!“

Pa med temi sočutnimi občutki sem zapazil tudi sebično veselje zaradi tega, ker mene smrt ni peljala k oltarčku.

* Prestop od ljubljanske „Zveze“ k štajerski. Od raznih strani so došla vprašanja, kdaj naj nepolitična društva prestopijo od ljubljanske „Zveze“ k štajerski. V pojasnilo naznanjamo, da so društva, ki so bila doslej v zvezi z Ljubljano, že s tem priključena štajerski „Zrezi“, ako ne naznanijo odstopa. Članarina, ki jo vpošljejo, velja za l. 1907. V Ljubljano ni treba naznanjati odstopa, ker je naša „Zveza“ kot celota v zvezi s kranjsko.

* Vinogradniki! I. štaj. trničarska zadruga pri Sv. Lovrenču v Sov. gor., pošta Juršinci, ima še na prodaj cepljene trte: Nekaj tisoč laškega rileka, žlahtnine, belega burgundca, silvanca, kapšine, mozerja, traminca (na Portalis), žlahtnine (bele in rdeče mešane), cepljene na Solonis. Kdor naroči pred 15. januarjem 1907, dobi po 16 kron 100 trsov, pozneje 2 K dražje. Na naročila brez prilozne are 10 % se ne ozira. Podvizajte se torej!

* Plačevanje davka po poštni hranilnici. Od 1. decembra naprej bodo se stroški pri plačevanju davkov po pošti še znižali. Davkoplačevalci dobijo zastoj od davčnih uradov poštohranilnične položne liste, s katerimi pošljejo davek po pošti popolnoma brezplačno. Dosedanji davčni položni listi so veljali po 7 vin. Če želi plačevalec potrdilo od davčnega urada z dopisnico ali v zaprtem pismu, mora na zadnji strani položnega lista prilepiti znamko za 5 ali 10 vinarjev.

* Izseljevanje v Argentinijo. Ker je zopet pričelo izseljevanje iz Avstrije v Argentinijo narasčati, je ministrstvo za notranje stvari izdalo razglas, da je sedaj brez posebnih zvez skoraj nemogoče nakupiti v Argentiniji po primernih cenah dobrega zemljišča in to celo v najoddaljenejših krajih. Naseljencem primanjkuje slej ko prej potrebnih stvari. Poljski delavci dobe razun časa žetve le težko kako delo. Vrhu tega so razmere duine zelo neugodne. Po vsaj deželi je velika draginja, zlasti pa v večih mestih.

* Kmetje, zapomnite si! „Narodni list“, gasilu nove stranke, imenuje katoliško narodno kmete, ki so toliko pametni, da nečijo verjeti njegovim besedam, „da so v svoji strasti slepi in nedostopni vsaki resni in pametni besedi.“

* Ustanovni shod „Narodne stranke“ v Celju je bil, kakor „Slovenec“ poroča, najbolj obiskan od učiteljev, katerih je bilo vsaj 90 odstotkov vseh udeležencev, potem od advokatskih koncipientov, par trgovcev in obrtnikov, precej dijakov ter samo štirih kmetov. Predsedoval je advokatski koncipient dr. Kukovec, I. podpredseda je bil revizor celjske „Zadrugne zveze“ Benjamin Kunej, II. podpredsednik nadstojatelj Kocbek, zapisnikar profesor dr. Dolar. Govorili so advokatski koncipient dr. Kukovec, nadstojatelj Strmšek, učitelj Voglar, profesor dr. Dolar, advokatski koncipient dr. Stiker, advokat dr. Jos. Karlovšek (govoril je o trgovstvu, ker je pri Deliški pivovarni prikazal v tem oziru že izvenredne zmožnosti), odvetniški koncipient dr. Gosak, obrtnik Rebek in dijak Prekoršek. Naznamilo se je tudi, da se stranka glasilo preseli z dnem 15. t. m. s Krškega v tiskarno „Zveze

šla počasi, jako resnobno, kimajoč z glavo in vedno nas gledajoč s črnimi luknjicami, kateri je ime'a namesto oči. Jaz sem oči pobesil in gledal njene močne, široke noge in na njeno hojo, katera me je spominjala hoje strogih, visokih dostojanstvenikov v gledališču. Stopila je tesno pred nas.

Mi smo se vnovič priklonili, trepoč se ne več tako strahu, kot spoštovanja in pobožnosti.

Smrt nas je gledala nekaj trenutkov, od enega na drugega se je obračal njen nevidni vid iz praznih luknjic, in potem je nekoliko minut premišljevala. Mi smo stali naravnost, po vojaško, pričakujoč, kaj bo storil močan okostnjak.

Naenkrat se je smrt odločila, pristopila je tesno k meni, prišla me za roko in peljala me pred oltarček, na katerem so zdaj sveče veliko jasneje zažarele. Storilo se mi je tako milo in otožno pri srcu, da še nikoli tako. Celo moje življenje se mi je pokazalo v največji lepoti in prijetnosti in prepričanje, da moram kmalu umreti, vse zapustiti, težilo me je neizrekljivo grozno. Nisem vedel, kaj bi storil, tresel sem se kakor dete, gledajoč s solznimi očmi na srebrni svečnik in plamen najbližje sveče. Mlo bi se bil zajokal, a nisem mogel zaradi velikega razburjenja. Čutil sem veliko močnejše, kako lepo je življenje, kako neizrekljivo krasno; zdelo se mi je, kakor bi duhal prijetno vonjavo bogatih travnikov, ajiv in gozdov... pa nisem vedel sveta, ne pomoči. Veroval sem, da moram umreti, in to prepričanje je bilo grozno. Slédnjič se mi je m'lo storilo in bridko sem zajokal.

Potem som ališal, kako so se vratice zaloputnile; ozrem se, in videl sem sebe in Riho, kako k

Járka je vzdihnil v mrzli zrak. „Moj Bog,“ zašepetal je, „koliko mora človek pretrpeti.“

„Bo že dobro!“ tolažil sem ga.

„Ob, nikakor ne bo!“ In zamislil se je. Potem je rekel mehko: „Veš li, na koga sem se spomnil? Spomnil sem se na rajncega starega očeta. Revež, ta je trpel!“

„Vsak trpi — in vse mine!“

„Da, mine. Jutri ne bom več s tabo! Glej, dosti dolgo sva bila skupaj in marsikaj sva pretrpela!“

Spoznal sem na njegovem glasu, da se zopet joče. — — —

„Molči no, — kolikokrat si že tako govoril? In vedno še živiš!“ zaklical sem veselo.

„Pa danes bo konec. Moj Bog, ti cvetovi so bili beli... Ne vem, kaj se z menoj godi, da se ne morem pomiriti.“

„Neumnost!“

„O ne, neumnost ne — ti dobro veš!“

Prijel sem njegovo majhno roko in nežno jo stisnil.

„Kdor sanjam verjame, senca lovi,“ spregovoril sem trdno, trdeč se, premagati svojo razburjenost. „Videl boš, da bova jutri skupaj, kakor danes.“

Odgovoril ni. Zakašljal je in se zavil bolj v svoj plašč. Meni se je nakopičilo zdaj v mislih toliko predstav in spominov, da me je kar glava bolela. Mladi, otroški obraz Járka se mi je vedno prikazoval. „Ne bom se z njim več pogovarjal,“ pomislil sem žalostno in odkritosrčno, „ne bom ga več tolažil... revež Járka! Koliko se spominja starišev in koliko joče! Ta ni za vojsko, ta ni za to!“